SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1630

av Mathias Bengtsson (KD)

Fler cykelvägar på landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan bli enklare för kommuner och regioner att bygga cykelvägar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag finns det krav på att alla cykelvägar som staten på något sätt medfinansierar måste 1) byggas vid befintlig väg, och 2) byggas enligt Trafikverkets standard. Båda kraven orsakar problem på landsbygden.

Ett exempel är sträckan Sälen-Kläppen i Dalarna. Där finns en gammal nedlagd järnväg som ligger 30 meter in i skogen, parallellt med bilvägen. Den gamla banvallen används idag av gångare och cyklister, och från regionens sida finns det en önskan att rusta upp den till en tydlig gång- och cykelväg. Det får man inte idag, eftersom cykelvägar enbart får byggas i direkt anslutning till befintlig väg.

Istället anlägger regionen idag mängder av enklare cykelturistleder, där man skriver avtal med markägare och gör lederna framkomliga för cykel. Om man på någon sträcka skulle vilja anlägga asfalt och skapa en mer ordentlig cykelväg går det dock inte att få

medfinansiering av staten, eftersom alla cykelvägar i länsplanen måste byggas vid befintlig väg.

Ett annat exempel är Lelångenbanan i Uddevalla och Dalsland där Uddevalla kommun har gjort om den gamla banvallen till en gång- och cykelväg men med dagens regler kan man inte söka stöd om man vill utveckla denna GC-väg.

Trafikverket kräver att alla cykelvägar i länsplanen ska hålla en viss standard. En standard som är anpassad efter storstäder och som gäller i hela landet. Det handlar bland annat om en viss bredd på vägarna och tydliga krav på belysning. De högt ställda kraven har gjort att kostnaderna för cykelvägarna skenat iväg till uppemot 20 mkr/kilometer.

På landsbygden finns det många platser där regionerna skulle vilja bygga en enklare typ av cykelväg, för att de statliga medlen ska räcka till fler vägar. Sådana vägar tvingas man i så fall finansiera på egen hand, vilket regioner inte har råd med. Alla cykelvägar som staten är med och finansierar ska hålla storstadsstandard, oavsett var i landet de ligger.

År 2021 lade ett enigt Trafikutskott ett tillkännagivande till förra regeringen om att ändra väg- och anläggningslagen för att staten via Trafikverket ska kunna bygga egna cykelvägar där det är framkomligast. Idag hindras detta av skrivningar om samfärdsel och funktionellt samband i lagen, som gör att cykelvägar enkom kan byggas i anslutning till bilväg.

Det vore därför rimligt att införa en skrivning i väg- och anläggningslagen som tillåter byggandet av en friliggande cykelväg utanför vägnätet med statliga medel och att kommuner och regioner själva får bestämma standarden på de cykelvägar man anlägger med statliga medel. Trafikverket bör dock ta fram generella rekommendationer.

Mathias Bengtsson (KD)